

България и Румъния трябва да разширяват сътрудничеството

 friendshipbridge.eu/bg/2026/01/09/keranov-bulgaria-romania-must-cooperate-bg

**THE BRIDGE
OF FRIENDSHIP**

Владимир Митев

Съдържание

Резюме на интервюто с политолога д-р Димитър Керанов

Интервюто разглежда новата динамика в българо-молдовските отношения, европейската интеграция на Молдова и регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа след началото на пълномащабната руска инвазия в Украйна.

Основни акценти:

- Европейската интеграция на Молдова:** Д-р Керанов, намиращ се в Кишинев, смята, че Молдова е политически готова да се присъедини към ЕС и реалистично това може да се случи след около пет години. Въпреки наличието на корупция, руско влияние и вътрешно разделение, мнозинството от гражданите, особено младите, подкрепят европейския курс. Той подчертава, че Приднестровието не трябва да бъде пречка за европейското бъдеще на страната.
- Ролята на България:** Българо-молдовските отношения имат голям стратегически потенциал, като Молдова е ключов елемент от европейската сигурност. България може да подпомогне Молдова в енергийната диверсификация, борбата с хибридните заплахи и чрез експертиза за администрацията. Инициативи като филиала на Русенския университет в Тараклия са успешни стъпки за подкрепа на българското малцинство, но България трябва да разшири фокуса си към цялостна подкрепа на европейския път на Молдова. Политическата нестабилност и липсата на ясна стратегия в София обаче пречат на по-активната роля.
- Българо-румънско сътрудничество и регионална свързаност:** Стратегическото партньорство между България и Румъния е от изключително значение за регионалната сигурност и икономика, особено в Черноморския регион. Двете държави имат общ интерес от присъединяването на Молдова към ЕС и трябва да обмислят съвместни инициативи за нейната подкрепа.
- Енергетика и инфраструктура:** България е важен европейски вход за газовите коридори и втечнения природен газ (LNG), помагайки на Молдова да намали енергийната си зависимост от Русия и от електроенергията, произвеждана в Приднестровието. Меморандумът за инфраструктурни коридори между Черно и Егейско море (подписан от България, Гърция и Румъния) е важен механизъм за подобряване на регионалната свързаност, логистика и сигурност.
- Модерна външнополитическа визия за България:** България трябва да бъде надежден стълб на сигурността в ЕС и НАТО, а не пасивен наблюдател. Основните принципи включват:
 - Твърда подкрепа за Украйна и Молдова.
 - Постигане на реална транспортна, енергийна и дигитална свързаност.
 - Активна защита срещу хибридните заплахи, въз основа на опита на Молдова.
- Заключението е,** че България и Румъния трябва да бъдат най-активни и да разширяват сътрудничеството си във всички сфери.

Въведение

Д-р Димитър Керанов е основател и член на Управителния съвет на Българския институт за международна политика и един от председателите на Института за политически науки. Притежава докторска степен по политология с фокус върху демократизацията в Африка. Неговата експертиза обхваща също така международни отношения и вътрешнополитически динамики в Централна и Източна Европа.

Д-р Керанов е единственият български политолог, който владее африкански и е автор на първия разговорник по езика за българи. Освен родния български, той владее още английски, немски, руски, чешки, словашки, хърватски, сръбски, испански, галисийски, италиански, португалски, унгарски, румънски, нидерландски и френски езици.

“Мостът на приятелството” разговаря с Димитър Керанов в контекста на своя интерес към позитивната тенденция в българо-молдовските отношения, както и очертаващото се по-добро инфраструктурно свързване в Югоизточна Европа.

Димитър Керанов е олицетворение на новата динамика в българо-молдовските отношения – освен че поддържа страница на румънски език, представяща български теми пред молдовската публика, той работи активно по теми, свързани с европейската интеграция и регионалната сигурност.

Интервю с политолога д-р Керанов

Европеизацията на Република Молдова

Господин Керанов, започваме нашия разговор с едно важно уточнение. Вие се намирате в момента в Кишинев, в Република Молдова – една страна, която върви уверено към Европейския съюз. Как се усеща промяната и въобще усеща ли се такава? В какво се изразява европеизацията и приближаването на страната към ЕС?

Здравейте, господин Митев. Благодаря Ви за въпроса. Действително, аз съм в Кишинев, където, типично за януари, вече има доста сняг. Мога да кажа, че от моите посещения в Молдова виждам постоянно как държавата, въпреки някои проблеми, с които се бори – като корупцията и руското влияние – върви напред във всяко отношение: икономически и социално. По мое мнение в момента Молдова е политически готова да се присъедини към Европейския съюз, тъй като правителството има ясни проевропейски възгледи и следва ясен проевропейски курс.

Институционално бих казал, че страната е частично готова. В обществото, разбира се, съществува определено разделение относно това дали Молдова трябва да се присъедини, или не, съответно накъде да гледа – към Русия или към Европейския съюз. Бих казал, че ако няма драматична промяна във вътрешната политика на Молдова (каквато не се очаква), реалистично страната може да се присъедини към ЕС след може би пет години – такова е и настроението тук, в Кишинев.

Често се говори за разделението в страната и за това дали да се гледа на Изток, или на Запад. То е обвързано и с други фактори, за които можем да поговорим по-нататък в интервюто, но бих казал, че по-голямата част от молдовците и по-младите поколения са за европейската интеграция. Много от тях пътуват в Европейския съюз, учат там и виждат всички предимства и ценности, които това носи.

Като цяло, гледайки към българския опит, той показва, че корупцията, слабите институции и външното влияние могат да продължат и след членството в ЕС, ако не се адресират системно. Смятам, че в публичния разговор често липсва признанието, че членството в ЕС само по себе си не решава всички проблеми. Но резултатите от изборите в Молдова ясно показват, че мнозинството от гражданите искат да бъдат част от Съюза – това е моето усещане и разбиране тук, на терен.

Антиевропейска ли е опозицията на Мая Санду?

Всъщност през 2024 г. в Молдова се проведе референдум за присъединяването към Европейския съюз. Беше интересно, че Александър Стояногло – бивш главен прокурор и кандидат идващ от групата на малцинствата, който беше лидер на тенденцията срещу европейското лице на страната – президентка Мая Санду – беше гласувал в подкрепа на споразумението за асоциране на Молдова с ЕС през 2014 г. Тогава се писа също, че дъщеря му работи в Европейската централна банка. Казвам тези неща, защото е интересно дали не е донякъде илюзорно, че в Молдова има чак толкова силна съпротива към ЕС, колкото показва референдумът (подкрепата за присъединяването към ЕС бе съвсем малко над 50%). Дали резултатите на референдума и отношението към ЕС не се обяснява по-скоро с вътрешна конкуренция, отколкото с geopolитически различия? Фактът, че Европа силно се асоциира с Мая Санду, поражда в противоположната част от обществото съпротива не толкова към Европа, колкото към самата Санду, но това рефлектира и върху отношението към ЕС.

Да, вижте, както във всяка страна, вътрешната конкуренция между политиците съществува и е нормално една партия да се опитва да дискредитира опонентите си. Независимо дали човек подкрепя Мая Санду и нейната партия, на самите избори проевропейски настроената част от молдовците успя да се наложи, макар и с малко.

Това, което трябва да споменем, е, че Молдова е сериозна цел на руската дезинформация. Тук нещата стават по-сложни, защото има райони – предимно в Южна Молдова, като Тараклия и Гагаузия – които информационно са доминирани от рускоезичния наратив. Тъй като мнозинството от населението там по исторически причини използва основно руски език за ежедневна комуникация и медиен достъп, и следователно може да черпи информация (или по-скоро дезинформация) включително от манипулативни рускоезични медии, това води до по-голямо недоверие към централната власт.

Според мен това недоверие е преекспонирано от определени политици, които застъпват проруска линия или просто искат да дискредитират Мая Санду. Както споменахте, получава се интересен парадокс: говорят едно, а правят друго. Говорят против Европейския съюз, а децата им живеят и учат в Западна Европа или редовно посещават дестинации като Италия и Франция за шопинг в „омразния“ ЕС.

Русия, чрез своите проксита, целенасочено се опитва да създаде пропаст в молдовското общество, която в голяма степен е изкуствена. Разпространяват се откровени лъжи – например, че ако Молдова стане част от ЕС, Румъния ще я анексира и румънски войски ще маршируват из страната. Това няма как да се случи, но такъв е наративът. Важно е да се отбележи, че в Молдова съществуват много различни етноси – има българско малцинство (около 2%), има я Гагаузката автономна област. Всеки трябва да запази идентичността си, но в Молдова тези права са гарантирани и никой не застрашава нито идентичността, нито родния език на когото и да било. Идеята за дискриминация на езикова основа според мен е несъстоятелна и не отговаря на реалната ситуация.

Може би тук е моментът да кажем няколко думи и за Приднестровието – дали е възможно Молдова да влезе в ЕС без него. Този регион де факто е извън контрола на Кишинев и функционира като руски военен и политически плацдарм. Приднестровието не трябва да блокира европейското бъдеще на Молдова и ЕС не може да позволи на един руски анклав да прави това. От икономическа гледна точка проруският режим там няма бъдеще и рано или късно ще падне. Тогава регионът вероятно ще се присъедини доброволно в рамките на договорен политически процес към останалата част от Молдова, тъй като де юре Кишинев го разглежда като своя територия.

България и Южна Молдова

В описаната от Вас картина на разделено общество и дезинформация България влиза през 2025 г. с посещения на най-високо ниво – на външния министър, на премиера и на вицепрезидентата. Изглежда, че Република Молдова разчита много на България. Беше открит филиал на Русенския университет в Тараклия, както и български културно-езиков център в Комрат (столицата на Гагаузия). Каква точно е ролята на България и какви са възможностите тя да допринесе за процеса на европеизация на Молдова, включително чрез връзките й с малцинствата?

Много важни въпроси. Българо-молдовските отношения имат много по-голям стратегически потенциал, отколкото традиционно се признава. Дълго време те бяха възприемани като нишова тема, свързана само с историята и малцинството. Но след началото на руската агресия срещу Украйна Молдова се превърна в ключов елемент от европейската сигурност. Това променя значението ѝ за България, която е стабилен партньор в ЕС и НАТО.

В енергетиката например Молдова търси изход от руската зависимост, а България има опит – макар и труден – именно в този процес. България би могла да предложи помощ срещу хибридните заплахи, съвместни платформи срещу дезинформацията и експертиза

за молдовската администрация.

Разбира се, трябва да подкрепяме нашето малцинство в Тараклия. Филиалът на Русенския университет е един от най-добрите примери, наред с различни инфраструктурни проекти. Но България трябва да излезе от фокуса единствено върху малцинството и да премине към по-мащабна подкрепа за европейския път на Молдова като цяло.

Тук идва един неприятен момент – поради вътрешните ни проблеми с корупцията и политическата нестабилност на българската държава сякаш ѝ липсва ясна стратегия. Този имиджов и реален проблем се приема негативно и от част от българското малцинство в Молдова, което понякога блокира сътрудничеството. Българите тук се гордеят с произхода и езика си, имат нужда от учебници, книги и подкрепа за културни центрове. Поради честата смяна на правителства и чистките в администрациите у нас липсва приемственост. Хората на терен често не знаят към кого да се обърнат за помощ.

Българската държава чрез Министерството на външните работи предоставя средства за проекти за развитие – например за ремонт на училища. Не е ли ясен редът за кандидатстване през посолството или чрез неправителствени организации?

Това, което се прави, е добро, но аз смяtam, че трябва да се прави повече. Инициативите като Русенския университет са успех, но има още много потенциал, който не се използва.

Филиалът на Русенския университет в Тараклия функционира вече няколко месеца. Какви реакции достигат до Вас относно неговата работа? Как тя променя живота на хората?

Университетът е страхотна стъпка, защото обучението е на български език. Това е удобно и за българите от Украйна, които могат да учат в Тараклия, вместо да се местят в България, което е по-лесно и от финансова гледна точка. Университетът е изключително популярен и бих се радвал да видя разкриването на още специалности там. Това е един от най-големите ни успехи в региона през последните години.

Българо-румънските отношения и Република Молдова

Споменахте, че България трябва да бъде по-активна в отношенията с молдовската държава. Как се вписват тук българо-румънските отношения? След началото на войната в Украйна в тях настъпи „размразяване“, а през 2023 г. беше подписана декларация за стратегическо партньорство. Какво е значението на това българо-румънско сближаване за случващото се в Молдова?

Българо-румънските отношения традиционно са добри и много важни, особено сега, когато сме изправени пред руската агресия и дезинформационната война.

Сътрудничеството на всички нива – икономическо и военно (особено в Черноморския

регион) – трябва да бъде приоритет. И България, и Румъния имат огромен интерес от присъединяването на Молдова към ЕС. Двете държави трябва да обмислят общи инициативи за подкрепа на Молдова, например в борбата с хибридните атаки.

Българо-молдовското сътрудничество в енергетиката

В енергиен план България също става важна за Молдова. Какво точно се случва в този сектор?

Прекомерната зависимост от Русия се оказа проблематична за целия ЕС след нападението над Украйна. България би могла да сподели своя опит в диверсификацията, управлението на рискове, и да помогне на Молдова с доставки на електроенергия и други сировини. Молдова трябва да минимизира зависимостта си от електроенергията, произвеждана в Приднестровието. България е важна като европейски вход към газовите коридори и осигурява достъп до втечнен природен газ (LNG) през Гърция. Колкото повече Молдова се захранва през европейската мрежа, толкова по-малко Русия ще може да използва енергията като средство за натиск.

Доколко е сигурно, че Русия губи влиянието си върху енергетиката в Република Молдова? Фирмата, която доставя газ на Приднестровието, доколкото ми е известно, е унгарска, а Унгария поддържа близки отношения с Русия. Сигурни ли сме, че в доставяния природен газ за Приднестровието или дори за останалата част от Република Молдова няма руски компонент?

Въпросът Ви е легитимен предвид връзките между Унгария и Русия. В момента не бих могъл да потвърдя със сигурност дали има такъв компонент. Но това което мога да кажа е, че риск от руски елемент винаги може да съществува при непрозрачни посреднически модели – решението е прозрачност, конкуренция и инфраструктура, която позволява реален избор.

Инфраструктурното свързване в Югоизточна и Централна Европа

На 3-ти декември миналата година България, Гърция и Румъния подписаха меморандум за изграждане на инфраструктурни коридори между Черно и Егейско море. Това е явен знак за евроатлантическата визия за взаимна свързаност в региона. Какви промени очаквате оттук нататък?

Този меморандум стана възможен поради войната в Украйна и осъзнаването, че Югоизточна Европа е инфраструктурно уязвима. Трябва ни повече регионална координация. Това не е еднократно събитие, а механизъм за управление, който ще подобри железопътните и пътните връзки, логистиката и сигурността. Това е полезно и за икономиката. Радвам се на тази инициатива, макар че тя трябваше да се случи много по-рано.

Съществува и инициативата „Три морета“, която цели свързаност от Балтика до Адриатика и Черно море. Само че Румъния изглежда много по-ентусиазирана от България по тази тема. Откъде идва тази разлика – геополитически ли са мотивите

на София или по-скоро причината е липсата на достатъчно средства в рамките на инициативата “Три морета”?

„Три морета“ има реален потенциал, но страда от ограничено финансиране. България е предпазлива, защото София може би не вижда преки ползи или не осъзнава важността на инициативата. Отново опирате до политическата нестабилност у нас и липсата на задълбочена експертиза по високите етажи на властта.

Инициативите на Димитър Керанов

През 2025 г. Вие основахте мозъчен тръст за международни отношения, а отделно ръководите и асоциация на хората в сферата на политическите науки. Бихте ли ги представили?

С удоволствие. Аз съм един от основателите на [**Българския институт за международна политика**](#). Това е уникална за град Варна инициатива – независим мозъчен тръст (think-tank), чиято мисия е да насърчава дебата за политиката в България и Европа. Правим го чрез анализи в нашето онлайн издание „Региони“.

Също така съм един от председателите на [**Института за политически науки**](#), основан през 2017 г. първоначално като младежка асоциация. През 2025 г. се преструктурим с цел да станем едно от основните обединения на хората в сферата на политическите науки в страната. Искаме да да се борим с политическите суеверия, и да насърчаваме младежкото участие, за да може гласът на новите поколения да бъде чут в политическия дебат. Двете структури се допълват – едната развива научната дисциплина, а другата предлага международен анализ.

Вие поддържате и фейсбук страница на румънски език, насочена към публиката в Молдова. Тя представя българската гледна точка. Какво Ви подтикна към това и какви са реакциите?

Страницата се нарича [*„Politica Internațională simplu“*](#) („Международната политика по лесен начин“). Това е личен проект, който не прокарва партийни позиции. Целта ми е на достъпен език и с исторически контекст да представям българската гледна точка пред молдовската публика – например по теми като протестите у нас или въвеждането на еврото.

Реакциите са много позитивни, особено от проевропейските среди в Молдова. Повечето молдовци имат изключително добро отношение към българите. Дори не получих очакваните критики от проруските среди, което ме радва – значи българската позиция е интересна за всички. Чрез тази страница се опитвам да покажа ползите от членството в ЕС. Тя е символ на добрите ни отношения.

Модерната външнополитическа визия на България

Преди да приключим, бих искал да Ви отправя едно предизвикателство. Наследството от миналото ни кара често да мислим за България като за „остров“, заобиколен от врагове, д се възпроизвеждаме помежду си, да залагаме на своята изключителност и да сме подозрителни към различните хора и хората, идващи отвън. Как трябва да изглежда една модерна външнополитическа визия за България в контекста на новата реалност след войната в Украйна?

България отдавна е направила своя цивилизационен избор – ЕС и НАТО. Трябва да имаме ясна регионална визия и да бъдем надежден стълб на сигурността, а не пасивен наблюдател. Това включва засилено сътрудничество с Румъния и Гърция. Не споделям виждането, че сме заобиколени от врагове – Румъния не е наш враг.

Основните принципи на една такава стратегия трябва да бъдат:

- 1. Твърда подкрепа за Украйна и Молдова.** Молдова не бива да бъде оставена да бъде обект на руските апетити.
- 2. Реална свърzanost.** Транспортна, енергийна и дигитална, за да намалим уязвимостта си и да повишим конкурентоспособността си в рамките на НАТО. Трябва да премахнем зависимостта от съветско въоръжение.
- 3. Защита срещу хиbridните заплахи.** Трябва да се поучим от молдовския опит. Те разбраха, че са обект на хибридна война, и успяха да неутрализират руската намеса в изборите си чрез целенасочена стратегия. В България това все още не се разбира напълно по етажите на властта.

В заключение, България и Румъния са двете държави, които трябва да бъдат най-активни и да разширяват сътрудничеството си във всички сфери.

Снимка: Димитър Керанов (източник: Димитър Керанов)

Последвай канала на блога “Мостът на приятелството” в [YouTube](#), където са публикувани много видео и аудио интервюта! Блогът може още да бъде последван във [Facebook](#) и [Twitter](#). Каналът му в [Telegram](#) е тук.

Български институт за международна политика
Bulgarian Institute for International Politics

Региони | Regions ISSN: 3033-2516

„Региони“ е основното издание на Българския институт за международна политика (БИМП) с ISSN 3033-2516. В него се публикуват аналитични статии и коментари за политическите процеси в България, Европа и света, написани от експерти на БИМП и външни автори.